

Przedmiotowe zasady oceniania osiągnięć uczniów z historii

1. Cele kształcenia i wychowania

Na trzecim etapie kształcenia głównymi zadaniami edukacji historycznej są: zapoznanie uczniów z istotnymi wydarzeniami z przeszłości w ujęciu systematycznym, rozwijanie i pogłębianie ich zainteresowania przeszłością, doskonalenie umiejętności niezbędnych do zrozumienia procesów zachodzących w przeszłości i współcześnie, doskonalenie umiejętności interpretowania źródeł informacji przeprowadzanego według zasad zgodnych z warsztatem historyka, a także kształtowanie świadomej postawy patriotycznej. Zrealizowanie tych zadań możliwe jest poprzez osiągnięcie sformułowanych poniżej celów poznawczych, kształcących i wychowawczych.

Cele poznawcze

Po zakończeniu edukacji historycznej w szkole podstawowej uczeń:

- zna metody uzyskiwania wiedzy o przeszłości,
- zna korzenie europejskiego kręgu cywilizacyjnego oraz osiągnięcia innych cywilizacji,
- zna kluczowe idee i wartości cywilizacji zachodniej,
- zna podstawowe fakty i zjawiska z dziejów świata, Europy, Polski i swojego regionu,
- zna i rozumie pojęcia historyczne,
- rozumie przyczyny faktów i zjawisk z przeszłości,
- rozumie przebieg procesów historycznych,
- rozumie związki między różnymi dziedzinami życia społeczeństw w przeszłości,
- rozumie zależność między teraźniejszością a przeszłością.

Cele kształcące

Po zakończeniu edukacji historycznej w szkole podstawowej uczeń:

- potrafi poruszać się w czasie historycznym – umiejscowić fakty i zjawiska w czasie,
- potrafi poruszać się w przestrzeni historycznej – umiejscowić zdarzenia na mapie,
- potrafi dokonać analizy i ogólnej interpretacji źródła historycznego,
- potrafi rozróżniać fakty i opinie,
- dostrzega związki przyczynowo-skutkowe między wydarzeniami,
- dostrzega wzajemne powiązania różnych dziedzin życia społeczeństw – polityki, gospodarki, organizacji życia społecznego, kultury,
- dostrzega zjawiska przenikania się kultur i wielokulturowości w tradycji ojczystej i powszechnej,
- potrafi dokonać hierarchizacji wydarzeń – odróżnia wydarzenia kluczowe od drugorzędnych,
- potrafi samodzielnie sformułować wypowiedź ustną i pisemną,
- potrafi czytać ze zrozumieniem i analizować różne teksty kultury,
- potrafi posługiwać się terminami historycznymi,
- potrafi formułować własne wnioski, oceny i uogólnienia na podstawie posiadanej wiedzy,
- potrafi samodzielnie docierać do różnych źródeł informacji,
- potrafi pracować samodzielnie i w grupie.

Cele wychowawcze

Po zakończeniu edukacji historycznej w szkole podstawowej uczeń:

- reprezentuje postawę patriotyczną – przywiązanie do praw, obowiązków i wolności obywatelskich oraz niepodległości państwa,
- ceni wartości humanistyczne i demokratyczne – życie, godność ludzką, wolność, prawo, prawdę, piękno, tolerancję, szacunek dla reguł i procedur demokratycznych,

- jest przywiązany do tradycji, systemu wartości, osiągnięć własnego narodu i europejskiego kręgu cywilizacyjnego,
- szanuje tradycje i osiągnięcia innych narodów i kręgów cywilizacyjnych,
- jest otwarty wobec „innego” – reprezentanta innej religii, kultury, rasy, narodu,
- jest przygotowany do korzystania z dóbr kultury,
- jest krytyczny wobec poznawanych opinii,
- jest rzetelny w formułowaniu własnych opinii i ocen,
- jest krytyczny wobec różnych interpretacji historii, a także mitów, stereotypów i uprzedzeń.

2. Metody kontroli osiągnięć uczniów

Kontrola osiągnięć ucznia to bardzo ważny element w procesie nauczania-uczenia się. Dzięki niej nauczyciel i uczeń mogą poznać rezultaty swojej pracy, uzyskać obraz wiedzy i umiejętności nabytych przez ucznia w ramach kształcenia historycznego w szkole podstawowej. Biorąc pod uwagę zakładane osiągnięcia ucznia system oceniania jest zróżnicowany, sposoby kontroli:

- **odpowiedź ustna (waga oceny: 2)** na lekcjach poświęconych nowym zagadnieniom i lekcjach powtórzeniowych – umożliwia sprawdzenie wiedzy nie tylko w zakresie znajomości faktów czy pojęć, lecz także umiejętności rozumienia związków przyczynowo-skutkowych, porównywania, oceny, wyciągania wniosków, dostrzegania wpływu przeszłości na teraźniejszość;
- **pisemny sprawdzian wiadomości z pytaniami otwartymi (waga oceny: 5)** – pozwala na sprawdzenie znajomości dat, faktów i pojęć, a także umiejętności rozumowania przyczynowo-skutkowego, wyciągania wniosków, oceny wydarzeń;
- **sprawdzian w formie testu z pytaniami zamkniętymi (waga oceny: 5)** – bada przede wszystkim znajomość faktów;
- tzw. test 50-punktowy, złożony z pytań zamkniętych i otwartych, bada umiejętność czytania ze zrozumieniem i wyszukiwania informacji;
- **praca z tekstem źródłowym (waga oceny: 1)** – pozwala na sprawdzenie umiejętności porządkowania faktów, interpretacji, osadzania tekstu w czasie i przestrzeni;
- **praca w grupie (waga oceny: 1)** – daje nauczycielowi okazję do oceny umiejętności planowania pracy, realizowania określonych poleceń, prezentowania rezultatów pracy;
- **praca roczna (waga oceny: 4)** – uczeń wykazuje się nie tylko umiejętnością konstruowania dłuższej wypowiedzi pisemnej, lecz także samodzielnego wyszukiwania informacji z różnych źródeł, poszukiwania świadków wydarzeń, oceny ich wypowiedzi;
- **aktywność na lekcji (waga oceny: 1).**

Oceny powinny być wystawiane w sposób systematyczny. Ocena ma dla ucznia nie tylko znaczenie informacyjne, lecz także motywujące do dalszej nauki. Nauczycielowi umożliwia ona doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktycznej.

3. Kryteria oceniania osiągnięć uczniów w odniesieniu do poziomów wymagań

Wymagania programowe są formułowane zgodnie z teorią pomiaru dydaktycznego w odniesieniu do 4 poziomów – koniecznego, podstawowego, rozszerzającego i dopełniającego.

Poziom wymagań koniecznych:

- umiejętność umieszczania wydarzeń w czasie, szeregowanie ich w związkach poprzedzania, współistnienia i następstwa,
- odczytywanie informacji z mapy,
- umiejętność pracy z podręcznikiem,
- czytanie tekstu ze zrozumieniem.

Poziom wymagań podstawowych:

- chronologiczne przedstawianie wydarzeń,
- analizowanie tekstu źródłowego pod kierunkiem nauczyciela i formułowanie pytań do tekstu źródłowego,
- wyciąganie wniosków,
- uzasadnianie własnego stanowiska.

Poziom wymagań rozszerzających:

- rozumienie związków pomiędzy historią powszechną lub Polski a historią lokalną,
- rozumienie związków pomiędzy różnymi dziedzinami życia,
- dostrzeganie zmian i ciągłości w historii,
- rozumowanie kategoriami historycznymi (przyczyna – skutek),
- umiejętność wiązania wiedzy historycznej z wiedzą z innych przedmiotów szkolnych,
- prezentowanie własnego stanowiska na forum klasy.

Poziom wymagań dopełniających:

- dostrzeganie wpływu przeszłości na teraźniejszość,
- umiejętność porównywania takich samych zjawisk zachodzących w różnych miejscach,
- umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, porównywania pozyskanych informacji, wyciągania na ich podstawie wniosków,
- umiejętność udziału w dyskusji i argumentowania.

4. Ocenianie wewnętrzne

A. Począwszy od klasy 4 szkoły podstawowej, oceny bieżące z zajęć edukacyjnych ustala się w stopniach według następującej skali:

- stopień celujący - 6;
- stopień bardzo dobry - 5;
- stopień dobry - 4;
- stopień dostateczny - 3;
- stopień dopuszczający - 2;
- stopień niedostateczny - 1.

a. Oceny bieżące, z wyjątkiem oceny celującej, mogą być rozszerzane o znaki „+”. Znak ten oznacza ocenę wyższą o 0,5 stopnia.

b. Pozytywnymi są oceny ustalone w stopniach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5.

c. Negatywną oceną jest ocena niedostateczna, również rozszerzona o „+”.

B. Ocenianiu bieżącemu podlegają kategorie aktywności ucznia określone przez nauczycieli w przedmiotowych systemach oceniania w sposób uwzględniający specyfikę danych zajęć edukacyjnych.

a. Ustala się następującą skalę oceniania pisemnych prac punktowych:

- celujący: 100 % maksymalnej liczby punktów, plus zadanie dodatkowe wykraczające ponad podstawę programową dla danego etapu edukacyjnego
- bardzo dobry: 91 – 100 % maksymalnej liczby punktów,
- dobry: 75 – 90 % maksymalnej liczby punktów,
- dostateczny: 50 – 74 % maksymalnej liczby punktów,
- dopuszczający: 35 – 49 % maksymalnej liczby punktów,
- niedostateczny: 0 – 34 % maksymalnej liczby punktów.

b. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie dostosowania wymagań do ich możliwości mogą otrzymać w oparciu o tę opinię ocenę dopuszczającą za wykonanie 30 % zadań pracy klasowej.

C. Począwszy od klasy 4 szkoły podstawowej, nauczyciel wystawia ocenę klasyfikacyjną śródroczną i roczną na podstawie średniej ważonej ocen uzyskanych przez ucznia odpowiednio w ciągu semestru i w ciągu całego roku z uwzględnieniem wag ocen:

- a. praca klasowa, sprawdzian - waga oceny: 5;
- b. projekt edukacyjny – waga oceny: 4;
- c. działania praktyczne, twórcze, ćwiczenia wynikające z realizacji podstawy programowej – waga 4;
- d. kartkówka – waga oceny: 3;
- e. odpowiedź ustna – waga oceny: 2;
- f. zeszyt – waga oceny: 1;
- g. pozostałe kategorie oceniania bieżącego – waga oceny: 1;
- h. wysokie lokaty w konkursach szkolnych: ponad 90% punktów - ocena „6” o wadze 6, ponad 75% punktów - ocena „5” o wadze 6;
- i. wysokie lokaty w konkursach pozaszkolnych:
 - laureaci konkursów przedmiotowych o zasięgu wojewódzkim, ponad-wojewódzkim, ogólnopolskim otrzymują najwyższą roczną ocenę klasyfikacyjną;
 - pozostałe konkursy pozaszkolne - tytuł laureata lub ponad 90% punktów - ocena „6” o wadze 6, ponad 75% punktów - ocena „5” o wadze 6.

5. Kryteria oceny klasyfikacyjnej:

- średnia ważona ocen bieżących powyżej 5,50 – ocena celująca;
- średnia ważona ocen bieżących od 4,50 do 5,49 – ocena bardzo dobra;
- średnia ważona ocen bieżących od 3,50 do 4,49 – ocena dobra;
- średnia ważona ocen bieżących od 2,50 do 3,49 – ocena dostateczna;
- średnia ważona ocen bieżących od 1,51 do 2,49 – ocena dopuszczająca;
- średnia ważona ocen bieżących poniżej 1,50 – ocena niedostateczna.